SMEs รู้ประกัน รู้กฎหมายไม่เสียหาย

เป็นที่ทราบกันดีแล้วว่า ขณะนี้ประเทศไทยกำลังประสบปัญหาน้ำท่วมครั้งใหญ่อีกครั้งหนึ่ง และได้เกิดผลกระทบต่อประชาชนและผู้ประกอบการ SMEs ในวงกว้าง ทั้งในนิคมอุตสาหกรรมทุกแห่งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดปทุมธานี รวมทั้งผู้ประกอบการ SMEs ที่กระจายตัวอยู่ในหลายจังหวัดต่างได้รับความเสียหายกันถ้วนหน้าไม่มากก็น้อย ซึ่งก่อให้เกิดความกังวลกับผลที่ตามมาภายหลังน้ำท่วมอยู่หลายประการ อาทิ เช่น โรงงานหรือสถานประกอบการ เครื่องจักรและอุปกรณ์ในการดำเนินงานที่ถูกน้ำท่วมจะได้รับการเยียวยาหรือชดใช้ความเสียหายหรือไม่ รถที่ใช้เป็นพาหนะในการเดินทางหรือใช้ในการขนส่งสินค้าประกันภัยจะคุ้มครองหรือไม่ เพียงใด หรือแม้กระทั่งลูกจ้างทั้งหลายก็พลอยได้รับผลกระทบไปด้วยหากผู้ประกอบการ SMEs ต้องขาดทุนจนไม่อาจดำเนินการอยู่ได้ อาจต้องมีการเลิกจ้างลูกจ้างเป็นจำนวนมาก เป็นต้น

กรณีของโรงงานหรือสถานประกอบการ เครื่องจักรและอุปกรณ์ในการดำเนินงานที่ถูกน้ำท่วมนั้น ตามปกติมักจะมีการทำประกันวินาศภัยอยู่แล้ว ซึ่งหากในกรมธรรม์ประกันภัยระบุว่าจะรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กรณีที่เกิดภัยพิบัติน้ำท่วม และเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายกับทรัพย์สินที่ประกัน บริษัทผู้รับประกันก็ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้ตามเงื่อนไขในกรมธรรม์ประกันภัยดังกล่าว ดังนั้น จึงต้องทำความเข้าใจเนื้อหาในกรมธรรม์ให้ดี และหากเป็นโรงงานหรือสถานประกอบการที่มีมูลค่าเครื่องจักรอุปกรณ์จำนวนสูงก็จะมีการรับประกันภัยต่อ คือบริษัทประกันที่เป็นผู้รับประภัยไว้จะไปประกันภัยต่อไว้กับบริษัทผู้รับประกันอีกแห่งหนึ่งซึ่งเป็นบริษัทที่มีความมั่นคง ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระจายการเสี่ยงภัยของบริษัทผู้รับประกัน เนื่องจากความสามารถในการรับเสี่ยงภัยของบริษัทผู้รับประกันเอง และเพื่อให้เกิดเสถียรภาพกับผลการรับประกันภัยอาจจะทำให้มั่นใจได้ว่าบริษัทผู้รับประกันภัยมีความสามารถชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้อย่างเพียงพอ ดังนั้นหากโรงงานหรือสถานประกอบการ เครื่องจักรและอุปกรณ์ในการดำเนินงานที่ถูกน้ำท่วมนั้นได้ทำประกันไว้เรียบร้อยแล้วและยังไม่ขาดต่อประกัน ก็ย่อมได้รับความคุ้มครองดังกล่าว

นอกจากนั้น เหตุน้ำท่วมยังอาจก่อให้เกิดความเสียหายกับรถที่ใช้ในการขนส่งสินค้า เช่น รถบรรทุก รถพ่วง หรือรถที่ใช้ในการเดินทางด้วย ซึ่งกรณีนี้ หากรถดังกล่าวได้ทำประกันภัยไว้แล้วและในกรมธรรม์ประกันภัยได้ระบุให้มีการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีเกิดภัยธรรมชาติ เช่นน้ำท่วม ไว้ด้วย บริษัทผู้รับประกันภัยก็ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่หากเป็นรถที่มีการทำประกันภัยไว้ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535 (และที่แก้ไขเพิ่มเติม) ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ประสบภัยที่ประสบอุบัติเหตุอันเกิดจากรถให้ได้รับชดใช้ค่าเสียหายและได้รับค่าเสียหายเบื้องต้นที่แน่นอนและทันท่วงที เป็นการทำประกันภาคบังคับที่กฎหมายกำหนดให้ผู้มีกรรมสิทธิ์ในรถ หรือผู้มีสิทธิครอบครองรถตามสัญญาเช่าซื้อหรือผู้ที่นำรถที่จดทะเบียนในต่างประเทศเข้ามาใช้ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว ต้องจัดให้มีการประกันความเสียหายสำหรับผู้ประสบภัยโดยประกันภัยกับบริษัทนั้น ตามกฎหมายฉบับนี้จะคุ้มครองเฉพาะกรณีรถประสบอุบัติเหตุและผลจากการนั้น ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกายหรืออนามัยของผู้ประสบภัยจากรถ แต่ไม่รวมถึงกรณีน้ำท่วมรถ ดังนั้นกรณีที่มีการทำประกันรถในลักษณะดังกล่าวจึงไม่ได้รับความคุ้มครองเพื่อการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในกรณีนี้

ประเด็นที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่งคือ ผลกระทบที่ได้รับจากการที่น้ำได้ไหลบ่าเข้าท่วมบริเวณโรงงานภายในนิคมอุตสาหกรรมต่างๆ เช่น นิคมอุตสาหกรรมโรจนะ นิคมอุตสาหกรรมไฮเทค และนิคมอุตสาหกรรมบางปะอิน หรือในสถานประกอบการอื่นๆ นั้น ได้ส่งผลให้มีการปิดกิจการทั้งหมดเป็นการชั่วคราว ปัญหาที่ตามมาคือ ลูกจ้างของโรงงานหรือสถานประกอบการเหล่านั้น ต้องเผชิญกับความวิตกกังวลว่าอาจถูกเลิกจ้าง หรือไม่จ่ายค่าจ้างให้ในระหว่างที่นายจ้างปิดกิจการชั่วคราวอยู่นั้น รวมทั้งนายจ้างซึ่งเป็นผู้ประกอบการ SMEs เองก็อาจไม่แน่ใจว่าจะยังคงต้องจ่ายค่าจ้างในกรณีดังกล่าวอยู่หรือไม่ เพียงใด

ในเรื่องนี้ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ได้กำหนดว่า ในกรณีที่นายจ้างมีความจำเป็นโดยเหตุหนึ่งเหตุใดที่สำคัญอันมีผลกระทบต่อการประกอบกิจการของนายจ้างจนทำให้นายจ้างไม่สามารถประกอบกิจการได้ตามปกติซึ่งมิใช่เหตุสุดวิสัยต้องหยุดกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราว ให้นายจ้างจ่ายเงินให้แก่ลูกจ้างไม่น้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบห้าของค่าจ้างในวันทำงานที่ลูกจ้างได้รับก่อนนายจ้างหยุดกิจการตลอดระยะเวลาที่นายจ้างไม่ได้ให้ลูกจ้างทำงาน ดังนั้นตามหลักกฎหมายข้างต้น หากนายจ้างมีความจำเป็นโดยเหตุหนึ่งเหตุใดที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อการประกอบกิจการของนายจ้างจนทำให้นายจ้างไม่สามารถประกอบกิจการได้ตามปกติซึ่งมิใช่เหตุสุดวิสัยต้องหยุดกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราว เช่น ประสบปัญหาทางการเงิน นายจ้างอาจกำหนดหยุดกิจการชั่วคราว เป็นช่วงระยะเวลาหนึ่ง หรือหลายช่วงต่อเนื่องกันได้ โดยอาจหยุดบางฝ่ายหรือแผนก หรือทั้งหมดก็ได้ แต่นายจ้างมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินกรณีที่นายจ้างหยุดกิจการดังกล่าวให้ลูกจ้างในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบห้าของค่าจ้างในวันทำงานที่ลูกจ้างได้รับก่อนหยุดกิจการ

ในกรณีของน้ำท่วมโรงงานหรือสถานประกอบการจนมิอาจดำเนินงานต่อไปได้ชั่วคราวนั้น เดิมเคยมีแนวคำพิพากษาฎีกาว่า ในกรณีที่นายจ้างต้องหยุดกิจการเนื่องจากกรณีที่โรงงานของนายจ้างถูกน้ำท่วมบริเวณโรงงานแต่มิได้ท่วมตัวโรงงาน จนนายจ้างต้องปิดโรงงาน และลูกจ้างพร้อมทำงานให้แก่นายจ้าง นายจ้างยังคงต้องจ่ายค่าจ้างให้ลูกจ้างเต็มจำนวนหรือจ่ายให้เสมือนลูกจ้างมาทำงานตามปกติ เพราะเนื่องจากน้ำท่วมไม่ใช่ความผิดของลูกจ้างและลูกจ้างพร้อมจะทำงานแต่นายจ้างจัดหางานให้ทำไม่ได้

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันก็มีความเห็นทางกฎหมายว่ากรณีนี้นายจ้างไม่น่าจะต้องจ่ายค่าจ้าง เพราะเห็นว่าน้ำท่วมเป็นเหตุสุดวิสัย และเป็นกรณีที่นายจ้างมิอาจมอบงานให้ลูกจ้างทำได้ จึงเป็นพฤติการณ์ที่นายจ้างไม่ต้องรับผิด แต่ในประเด็นนี้ยังไม่มีคำพิพากษาฎีกาที่ชัดเจน คงต้องรอดูกันต่อไป

หากโรงงานหรือสถานประกอบการที่ถูกน้ำท่วมต้องมีการปิดกิจการลงอย่างถาวรจริงๆ แล้วต้องมีการเลิกจ้างลูกจ้าง กรณีนี้นายจ้างอาจต้องมีการจ่ายเงินชดเชยเนื่องจากการเลิกจ้างภายใต้เงื่อนไขของกฎหมาย โดยจ่ายตามระยะเวลาที่ลูกจ้างทำงาน ดังต่อไปนี้

1. ทำงานครบ 120 วัน แต่ไม่ครบ 1 ปี ให้จ่ายไม่น้อยกว่า 30 วัน
2. ทำงานครบ 1 ปี แต่ไม่ครบ 3 ปี ให้จ่ายไม่น้อยกว่าค่าจ้างอัตราสุดท้าย 90 วัน
3. ทำงานครบ 3 ปี แต่ไม่ครบ 6 ปี ให้จ่ายไม่น้อยกว่าค่าจ้างอัตราสุดท้าย 180 วัน
4. ทำงานครบ 6 ปี แต่ไม่ครบ 10 ปี ให้จ่ายไม่น้อยกว่าค่าจ้างอัตราสุดท้าย 240 วัน
5. ทำงานครบ 10 ปีขึ้นไป ให้จ่ายไม่น้อยกว่าค่าจ้างอัตราสุดท้าย 300 วัน

ทั้งนี้ การจ่ายค่าชดเชยต้องจ่ายทันทีเมื่อเลิกจ้าง หากไม่จ่ายถือว่าผิดนัดและต้องเสียดอกเบี้ยโดยไม่ต้องทวงถาม สิทธิเรียกร้องค่าชดเชยเป็นมรดก ดังนั้น หากลูกจ้างเสียชีวิตแต่หากลูกจ้างมีสิทธิได้รับค่าชดเชยแล้ว ทายาทของลูกจ้าง เช่น สามีหรือภริยา บิดามารดา บุตร ก็มีสิทธิได้รับค่าชดเชยดังกล่าวแทนลูกจ้างดังกล่าวได้

แต่อย่างไรก็ตาม หากนายจ้างผู้ประกอบการยังพอจะฟื้นฟูสภาพสถานประกอบการและพอจะมีสถานะทางการเงินที่มั่นคงอยู่บ้าง อาจมีการจ้างแรงงานเพื่อประกอบธุรกิจต่อไป ประกอบกับรัฐบาลได้มีมาตรการช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs ในด้านต่างๆ หลายประการ ขอให้ติดตามรายละเอียด ซึ่ง สสว. จะได้นำเสนอให้ทราบต่อไป

นางสาวปานหทัย ธรรมโชติ
สำนักกฎหมาย
สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม